

D • N
12/11 1954

Dagens Nyheter och folkpartiet

Svenska Morgonbladet, som har en sympatisk medkänsla för de förföljda och förtrampade, uppträdde i en ledare häromdagen som Dagens Nyheter's försvarare. Anledningen var det "skall", för att begagna tidningens uttryck, som efter folkpartiets tillbakagång vid valen i september förmärks i en del av folkpartiets press mot den största av de tidningar som stöder partiet. Förvisso var ordet "skall" väl på sin plats. Dagens Nyheter har i vissa tidningar framställts som nederlagets organisator. Dagens Nyheter representerar inte folkpartiet, skriver man, men tidningen uppmanar till röstning på folkpartiet, och många väljare tror därför att våra åsikter är folkpartiets. Och hur fränstötande är inte dessa åsikter! Kritiken av jordbrukspolitiken, kritiken av kyrkan och dess lära, av tendenser till personlig kungamakt och rojalistisk hänförelse, av den neutralistiska utrikespolitiken. Dagens Nyheter har utövat ett inflytande på opinionsbildningen som för folkpartiet varit rent negativt — folk köper tidningen, retar sig på den och blir högermän, bondeförbundare och socialdemokrater. Hur behagligt vore det inte om tidningen i stället, med bevarande av dessa åsikter, eggade till röstning på något av de andra partierna; då skulle den verkligen kunna göra liberalis- men en tjänst.

På orsakerna till valutgången skall vi här inte gå in. Låt oss bara snabbt säga ifrån att den refererade bevisningen förefaller tveivelaktig. Folkpartiet har vid en rad val vunnit exempel- lösa framgångar; Dagens Nyheter har stött partiet under propagerande av de åsikter som nu förklaras ha varit förhärjande; att förlusterna i år skulle bero på oss tycks alltså vara ett godtyckligt påstående. Men ingenting är naturligare än att rigröst välsinnade och partitrogna tidningar har behov av en syndabock. Och ingen skulle

med större jämnmod kunna bära detta milda martyrium än Dagens Nyheter. Det ligger oss fjärran att med motangrepp söka nedtysta de ilska rösterna.

Detta i första rummet därför att vi arbetar för vissa åsikter, inte för ett visst parti. Folkpartiets program är ojämförligt det som står dessa åsikter närmast, men vi antar inte åsikterna därför att de är folkpartiets. Det är sannerligen inte ont om tidningar inom något parti som ser som sin huvuduppgift att återge partiledningens formler; på dessa välsatta roller aspirerar vi inte. Vi är glada och stolta över att enligt en gammal tradition Dagens Nyheter hör till de tidningar som reellt inte är bundna av några intressen utanför tidningens redaktion.

Men vi är övertygade om att den politik vi för är till nytta även från en annan synpunkt. I Sverige, liksom i en rad framgångsrika demokratier, är partiernas och tidningarnas tendens

att tävla i oförarglighet utomordentligt stark. Man koncentrerar det politiska arbetet på ekonomiska frågor och strävar att i dessa frågor — med ett minimum av ideologisk belastning — finna lösningar som kan värva grupper på gränsmarkerna mellan de röstsökande riktningarna. Även när det gäller dessa ekonomiska frågor är därför oviljan att framföra paroller som kan oroa eller stöta förslamande för öppenheten och konsekvensen. Inom andra områden, som ligger utanför den upptrampade stridsterrängen, är detta hänsynstagande, med undvikandet eller tystnaden som resultat, nästan helt dominerande. Utrikespolitiken, rättsskandalerna (innan de fick en viss politisk matnyttighet), kyrkan och religionen, kungligheten är exempel på denna tabuering. Risken att irritera blir mera bestämmande än lusten att stimulera och påverka. Den fädvala utanför några rent materiella konfliktpunkter som för den professionella politiken skymtar som något eftersträvanvärt och snart uppnåeligt är enligt vår mening motbjudande och farlig. Den klagan bland folkpartiets tidningar som är utgångspunkten för dessa rader visar hur den disciplinerade försiktigheten vinner terräng även bland liberaler. Den ger oss ytterligare ett bevis på vikten av att åtminstone några tidningar talar ut.